

GUILLEMETS

De Meesters van Guillebert de Mets: Een interdisciplinaire aanpak

DUUR
01/10/2013 - 31/12/2015

BUDGET
74.907 €

PROJECT BESCHRIJVING

De belangrijkste groep Vlaamse boekverluchters van de eerste helft van de 15de eeuw, de Meesters van Guillebert de Mets, is paradoxaal genoeg ook een van de meest ongrijpbare uit die periode. Tot op heden is het onmogelijk gebleken om hun activiteit met zekerheid te situeren en ook de identiteit van de voornaamste boekverluchter blijft gehuld in mysterie. Dit is des te meer frustrerend omdat deze groep meewerkte aan belangrijke manuscripten zoals de *Decamerone* van de Bibliothèque de l'Arsenal in Parijs of de *Cité de Dieu* van Gui Guilbaut (Brussel, Koninklijke Bibliotheek). Ze werkten ook voor eminente bibliofielen zoals Filips de Goede.

Op basis van een omvangrijke reeks documenten, waarvan sommige nog ongepubliceerd, zal in een eerste deel van het project de fascinerende persoonlijkheid van Guillebert de Mets worden herbekeken, de eponieme kopiist die minstens twee door de groep verluchte manuscripten transcribeerde. Guillebert was niet alleen kopiist, maar ook een belangrijk lid van de magistratuur van de Vlaamse stad Geraardsbergen en tevens "waard" van een herberg die leden van de hertogelijke entourage die door deze stad trok onthaalde. Deze herberg was een echte draaischijf, een ontmoetingsplaats waar contracten voor het kopiëren en verluchten van manuscripten werden onderhandeld. In deze fase van het project zal tevens worden getracht om de voornaamste verluchter van de groep te identificeren als Jan Ramont, een boekverluchter die mogelijk werd opgeleid in Vlaanderen en in Parijs, woonachtig was te Gent, maar ook actief was in Doornik.

Een tweede fase van het onderzoek richt zich op de reconstructie van het artistieke en culturele netwerk waar Ramont deel van uitmaakte. Hiervoor zal een grondige analyse nodig zijn van de aanwijzingen in de documenten en manuscripten van de groep om het sociale, culturele en intellectuele profiel van zowel de kopiist als van de boekverluchters te schetsen, wier stijl duidelijk werd afgestemd op een clientèle voor wie het Parijse kunstmilieu als referentie gold. Deze benadering veronderstelt een diepgaande analyse van micromilieus zoals dat van de Parijse universiteit en de proto-humanistische kringen die actief waren in deze stad, de entourage van het hertogelijk hof te Parijs en in de Nederlanden, de *Cour amoureuse* van Charles VI (een literaire vereniging met banden met zowel de koning als de hertog van Bourgondië), maar ook de milieus van de *devotio moderna* die in het noorden sterk was ingeworteld. Een van de grote uitdagingen van dit onderzoek zal zijn om te bepalen hoe het oeuvre van Jan Ramont functioneert in dit dichte labyrint van netwerken. In de huidige stand van het onderzoek lijkt het Bourgondische hof een belangrijke rode draad.

De historische densiteit van de complexe objecten die manuscripten zijn, noodzaakt een pluridisciplinaire aanpak. Dit project zal dus een zeer ruim palet aan kennis moeten samenbrengen, gaande van bijvoorbeeld paleografie en codicologie tot economische, sociale en politieke geschiedenis, over literatuurgeschiedenis, linguïstiek, liturgiestudie, heraldiek, genealogie, de geschiedenis van verzamelingen en tal van andere disciplines.

GUILLEMETS

In een derde en laatste fase zal worden nagegaan of (en hoe) de meest recente laboratoriummethodes kunnen bijdragen aan het oplossen van vragen rond kennerschap door middel van de niet-invasieve analyse van inkt, pigmenten en verftechnieken. X-stralen fluorescentie spectrometrie (XRF), een van de technieken die zal worden toegepast, biedt tal van voordelen: het is een niet-destructieve techniek met een stralenbundel van slechts 70 µm, belangrijk voor de studie van minuscule details; de techniek biedt de mogelijkheid om tegelijk verschillende meervoudige chemische elementen te analyseren en ze is bovendien snel: een meting duurt slechts 120 seconden. De exacte plaatsing van de meetstraal kan worden gevolgd (en aangepast) op de monitor, terwijl de meetkop eveneens met computersturing kan worden gepositioneerd. De apparatuur is volledig mobiel zodat de analyses *in situ* kunnen worden uitgevoerd. De techniek is zowel bruikbaar voor de studie van miniaturen (anorganische pigmenten, metaalblad of verf) als voor inkten op basis van metalen of galnoot.

De combinatie van deze uiteenlopende werkwijzen moet leiden tot meer inzicht in het werk en de activiteiten van een bijzonder creatieve groep van Vlaamse boekverluchters die een cruciale link vormt tussen de Parijse traditie en de boekverluchting uit de Zuidelijke Nederlanden. Dit project wil tevens de aandacht vestigen op enkele van de meest prestigieuze manuscripten bewaard in de Koninklijke Bibliotheek van België.

CONTACT INFORMATIE

Coördinator

Dominique VANWIJNSBERGHE

Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium (KIK)

Departement Documentatie

dominique.vanwijnsberghe@kikirpa.be

LINKS

http://www.kikirpa.be/uploads/files/projects/display_project.php?id=149&lang=nl